

Libellentrek. — Naar aanleiding uwer publicaties voorkomend in de jongste afleveringen van „De Levende Natuur” aangaande de Libellentrek 1925 wilde ik U nog even melden (beter laat dan nooit!) dat ik hier op 13 Mei l.l. nabij de Zuid-Willemsvaart des namiddags \pm 2 uur een enorme groep libellen, duizenden en duizenden, waarnam over een afstand van eenige honderden meters op riet en diverse heesters gezeten. Toen ik na \pm 4 uur daar wederom passeerde was hun aantal merkbaar verminderd, hoewel er nog vele aanwezig waren. In welke richting ze verdwenen waren kan ik U tot mijn spijt niet melden.

Weert.

J. H. P. HAAN.

Libellentrek. — Mijn buurman (de heer Hassink, die ieder jaar in de prov. Groningen op zeer veel boederijen de bliksemafleiders controleert) vertelde me indertijd het volgende:

Op Zondag 17 Mei lag hij op den dijk van den Noordpolder in de buurt van Zoutkamp. Over zee zag hij toen een donkere vreemde wolk opduiken, die nader kwam en bleek te bestaan uit massa's glazenmakers. Eerst stuitten ze tegen den dijk, maar ze verhieven zich en de zwerm zwaaide er overheen. H. stak zijn hand omhoog en op elken vinger zette zich een glazenmaker. Daags daarna trof hij ze overal in den polder aan, tegen hekpalen, enz. De boeren wilden weten, wat het voor insecten waren, ze dachten aan sprinkhanen, schade aan 't gewas, enz. H. nam daarom 2 exemplaren voor mij mee. 't Was *L. quadrimaculata*.

Misschien past deze mededeeling in het kader van het onderzoek naar den libellentrek. Ik wilde ze U tenminste even meedeelen, al heb ik het geval tot mijn spijt niet zelf beleefd. Jammer genoeg heb ik nooit een trek meegemaakt.

Hengelo.

M. J. v. SAMBEEK.

De trek der Libellen en der Distelvlinders. — . . . Dan is het misschien toch van belang, dat ik u de volgende opgave zend over *Libellula quadrimaculata* L. Hoewel ik van trek niets gezien heb, trof ons op de excursie van de Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Vogels, 23 Mei 1925 in het Prinsenhof het groote aantal libellen, zeer waarschijnlijk van deze soort, dat daar zat te rusten op doode rietstengels en andere uitstekende vegetatiepunten. De dieren zaten dikwijls in rijtjes onder elkaar zooals op bijgaande stereo-foto, die ik helaas uit de hand moest nemen, nog wel te zien is. Ik kreeg daar toen den indruk, dat ze ter plaatse in massa juist waren ontpopt, maar het is niet onmogelijk, dat ze van elders gekomen waren en er alleen uitrustten. Ze waren erg vlug, zoodat ik in het korte oogenblikje, dat we aan land gingen, er geen kon vangen.

Wat de distelvlinders betreft heb ik alleen een opgave van 9 September 1924 op Texel. Dien morgen maakten we een wandeling langs het Eierlandsche Gat en zagen vele van deze vlinders luwte zoeken aan den afgestorten duinkant, terwijl er tusschen de duindoorns aan de uiterste Noordpunt ontelbare trachten weg te vluchten uit de wirwar van vegetatie.

Groningen.

G. A. BROUWER.

De Waternoot. — Hierdoor meld ik u een belangrijke vondst. Eenigen tijd geleden vond ik in een sloot een noot, waarvan de vorm mij bekend voorkwam. Determinatie verschafte mij de zekerheid, dat ik voor mij had een noot van *Trapa natans*. Hoe hij daar gekomen is, weet ik niet. De noot is in mijn bezit en is te uwer beschikking. Kan ik u er mee van dienst zijn, dan wil ik hem u gaarne komen brengen.

Waarschijnlijk hebben we hier te doen met een poging tot uitzaaiing. Ik heb 't zelf ook al eens geprobeerd, maar zonder resultaat.

Haarlem, Frankestraat 38.

BART C. ELSKAMP.

Azolla. — Op *Azolla* leeft een snuitkevertje, *Stenopelmus rufinasus*. Dr. Mac Gillavry vond dit kevertje te Nunspeet op het tentlinnen van een daar opgeslagen tent en zou nu in verband met de vraag: „hoe komen dieren (speciaal insecten), die aan bepaalde planten gebonden zijn, mee bij de verspreiding hunner voederplant?” gaarne weten, waar *Azolla* in de omgeving van *Nunspeet* werd aangetroffen (dat zij aangespoeld aan het Zuiderzeestrand voorkomt, is bekend).

Heeft nu iemand dit jaar (of desnoods in vorige jaren) *Azolla* in de nabijheid van

Nunspeet gevonden, dan zal hij Dr. M. G. en mij een dienst bewijzen, door mij dit op te geven met nadere vermelding der vindplaats. Ook kan hij, als hij bij zijne excursies, op het voorkomen van *Azolla* gelet heeft, dienst bewijzen met de opgave, dat hij deze plant nergens in de buurt van Nunspeet vond.

Haarlem, Kl. Houtweg 35, Haarlem.

H. HEUKELS.

Nog eens: Over *Helicella* en nog wat. — Den 26sten Septemper vond ik tusschen exemplaren van *Helicella virgata* Da Costa een aardig monstrem van de varieteit *albovariegata* Caziot.

In plaats van elkaar gedeeltelijk te omsluiten stonden de windingen op elkaar, zonder daarom nog vrij te zijn. Alle windingen, 5 in getal, waren min of meer gekield. De hoogte van het huisje bedroeg 11 mM., de grootste breedte $9\frac{1}{2}$ mM. (zie figuur).

Over het voorkomen van de varieteit *albovariegata* Caz. nog dit: Onder 317 *Helicella*'s, die door mij werden bekeken, bevonden zich 121 exemplaren van de varieteit, dus $\pm 38\%$.

In afwijking met wat Dr. C. A. v. d. Willigen schreef in aflevering 4 van 1 Augustus 1924 der *Levende Natuur* over de kleinere afmetingen van bovengenoemde varieteit, meen ik te mogen constateeren, dat deze in geen geval kleiner is dan de stamvorm, immers van de 317 voor de hand opgepraapte exemplaren werd de maat van 8–11 mM. lengte en 12–14 mM. breedte 48 maal bereikt door *Helicella virgata* Da C. en 49 maal door de varieteit, die wat aantal betrof ver in de minderheid was.

Overschreden werd de maximum-maat 3 maal door *Helvirgata* D.C. en 3 maal door de varieteit.

En nu nog iets over *Vertigo angustior* Jeffr.

Dat dit kleine slakje in onze duinstreek niet zeldzaam is, blijkt wel daaruit, dat in het afgelopen jaar door mij werden gevonden: 12 stuks te Katwijk onder duinwilg (bodem tamelijk vochtig), 9 stuks achter Rijksdorp, Wassenaar, onder berkeblad (bodem eveneens vochtig), terwijl ik in Meyendel, bij Scheveningen, in een vochtig berkeboschje, binnen 5 minuten 63 exemplaren telde, soms bij 5 en 6 tegelijk op bemost, rottend hout.

Voor zoover ik weet zijn ze buiten de duinstreek nog niet gevonden. Mogelijk komt het slakje slechts voor in de Noordzee-provincies. In de „Census of the Distributions of British Land- and Freshwater Mollusca” staan ze vermeld voor de graafschappen langs de kust: Suffolk E., Lincoln N., Norfolk E., Yorks S. W. en Sutherland E.

Katwijk aan Zee, 28 Sept. '25.

A. HAGEMAN.

Zonnedaaw-Vliegenvangertje. — Naar aanleiding van het stukje over de zonnedaaw in „Door het Rietland” schrijf ik u. Daar staat n.l. dat eenige jaren voor 1795 het geheim der vliegenvangertjes ontdekt is door een dokter uit Bremen. Maar nu las ik deze week juist in J. T. Martinet's „Katechismus der Natuur” het volgende onderschrift onder een plaatje van genoemde plant: „Is dan niet dit Vaderlandsche plantje de Zonnedaaw geen Vliegenvangertje”. Dit staat in 't vierde deel blz. 26.

Verder schrijft hij er nog iets over. Het is de tweede druk van het boek en gedrukt in 1779. En dan achter in het boek staat bij de aanmerkingen: 1ste dat het gebruikt wordt in de geneeskunde; 2de dat er twee vormen van zijn met ronde en met langwerpige bladen.

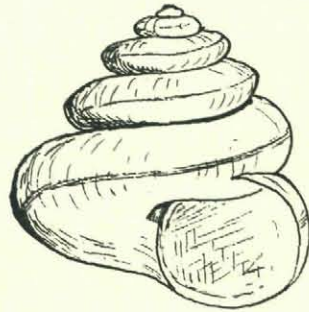
Ik dacht, dat u dat wel belangwekkend zou vinden daarom schrijf ik u dit.

Rotterdam, 22 Juni '25.

P. v. D. MEER.

Wie kan ondergeteekende helpen aan levend materiaal van *Blasia pusilla*, of desnoods aan Herbariumplantjes? Porto voor verzending wordt gaarne vergoed!

R. v. D. WILK, Goeman Borgesiuslaan, Helpman Groningen.

Monstruositeit van *Helicella virgata*.